

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/37/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014201127
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8014201127.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa C. T., bytom F. proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. novembra 2014, č. k. 3Sd/81/2014-30, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. novembra 2014, č. k. 3Sd/81/2014-30, p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom z 18. novembra 2014, č. k. 3Sd/81/2014-30, potvrdil rozhodnutie číslo XY z 11. septembra 2014, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 14, § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť navrhovateľa zo dňa 18. júla 2014 o priznanie starobného dôchodku od XY.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ je od 01. marca 1997 poberateľom príspevku za službu priznaného podľa zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky, pre nárok na ktorý mu bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 30.09.1977 do 27.09.1979 a doba služby príslušníka Policajného zboru SR od 28.09.1979 do 28.02.1997, t.j. celkom 19 rokov a 157 dní v I. kategórii funkcií. Príspevok za službu navrhovateľa sa od 01.07.2002 považuje za výsluhový dôchodok. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ, ktorý žiadal priznať starobný dôchodok od XY, t. j. od dovŕšenia veku 56 rokov, nespĺnil k uvedenému dátumu podmienky nároku na priznanie starobného dôchodku, keďže nezískal najmenej 20 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie (v I. kategórii funkcií), resp. jeho zamestnanie v I. pracovnej kategórii (služba v I. kategórii funkcií) netrvalo k 31. decembru 1999 (§ 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.).

Dospel preto k záveru, že odporkyňa žiadosť o priznanie starobného dôchodku zamietla v súlade so zákonom.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal, že krajský súd sa nezaoberal skutočnosťou, že jeho žiadosť o starobný dôchodok bola z pobočky v Prešove postúpená na ústredie s tým, že má nárok na starobný dôchodok, inak by bola hneď zamietnutá. Taktiež namietal, že k ukončeniu jeho služobného pomeru policajta došlo z dôvodu reorganizácie a on zostal nezaradený. Poukázal na to, že odporkyňa ani krajský súd sa nezaoberali tým, že bol tri roky v učňovskom pomere, 1 rok v pracovnom pomere a 17 rokov bol samostatne zárobkovo činnou osobou, čo je spolu 21 rokov a spolu s dobou služby získal 40 rokov poistenia. Navrhoval, aby bola spoločne posúdená doba jeho služobného pomeru v I. kategórii funkcií spolu s dobou pracovnej činnosti vo Vítkoviciach v III. pracovnej kategórii, pričom poukázal na ustanovenie § 174 zákona č. 100/1988 Zb. Žiadal o preskúmanie rozsudku krajského súdu a jeho zrušenie tak, aby mu bol priznaný starobný dôchodok od dovŕšenia 56. roku veku.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. K námietke navrhovateľa, že jeho žiadosť bola postúpená ústrediu na priznanie starobného dôchodku, poukázala na ustanovenie § 179 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého do pôsobnosti ústredia patrí rozhodovať v prvom stupni o dôchodkových dávkach a taktiež na ustanovenie § 184 ods. 7 zákona, podľa ktorého Sociálna poisťovňa je povinná spísať žiadosť o dávku aj vtedy, ak sa domnieva, že fyzická osoba nespĺňa podmienky nároku na dávku a nároku na jej výplatu, alebo ak žiadosť nie je podložená potrebnými dokladmi. Uviedla, že navrhovateľ nespĺnil podmienky vzniku nároku na dôchodkovú dávku podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., keďže nedosiahol dôchodkový vek 62 rokov a ani podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 274 zákona s prihliadnutím na príslušné ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb., keďže nezískal najmenej 20 rokov doby služby v I. kategórii funkcií a jeho doba služby v tejto kategórii funkcií netrvala k 31. decembru 1999. Odporkyňa trvala na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 1 S.s.p. konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona (pred 01. júlom 2016), sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na priznanie starobného dôchodku od XY, teda od dovŕšenia veku 56 rokov.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 01. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 01. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Ustanovenie § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zakotvuje zásadu zachovania získaných nárokov, rešpektujúc predchádzajúcu právnu úpravu (zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov), podľa ktorej sa nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie zachovávajú do 31. decembra 2023. Z toho dôvodu pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok z titulu výkonu zamestnaní zaradených do zvýhodnenej pracovnej kategórie nie je možné pre navrhovateľa stanoviť iné (menej výhodné) podmienky, ako boli stanovené predchádzajúcou úpravou. Toto ustanovenie umožňuje vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62. roku veku, ale len za splnenia zákonom stanovených podmienok.

Podľa § 14 ods. 4 v spojení s § 129 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 01. januárom 2000 hodnotí služba príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona.

Je zrejmé, že navrhovateľovi nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. pred 01. júlom 2002.

Navrhovateľovi bol od 01. marca 1997 podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky priznaný príspevok za službu za dobu výkonu základnej vojenskej služby od 30.09.1977 do 27.09.1979 a dobu služby príslušníka Policajného zboru SR od 28.09.1979 do 28.02.1997, teda za 19 rokov a 157 dní služby v I. kategórii funkcií, hodnotenej v zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. v I. pracovnej kategórii.

Podľa § 174 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 01. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/, prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, aby zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999.

Pracovné kategórie boli zrušené od 01. januára 2000.

Zámerom zákonodarcu, vzhľadom na predĺženie zaraďovania zamestnaní podľa právneho poriadku Slovenskej republiky do I. a II. pracovnej kategórie až do 31. decembra 1999, bolo umožniť skorší vznik nároku na starobný dôchodok len u tých občanov, ktorí po 31. decembri 1999 dovŕšia stanovený vek a ktorí boli zamestnaní stanovenú dobu v zamestnaní uvedenom v § 14 zákona č. 100/1988 Zb., resp. vykonávali službu v I. alebo II. kategórii funkcií, ak toto zamestnanie, resp. služba trvali do 31. decembra 1999, pričom práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 01. januára 2000 nemohli

objektívne až po 31. decembri 1999 splniť podmienku trvania takého zamestnania, resp. služby v potrebnom rozsahu.

Navrhovateľ síce splnil podmienku potrebnej doby podľa § 174 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., nespĺnil však súčasne aj podmienku trvania služby v I. kategórii funkcií do 31. decembra 1999 podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., a preto mu nárok na starobný dôchodok odo dňa dovŕšenia veku 56 rokov podľa tohto ustanovenia nevznikol.

Zákonodarca mal v úmysle poskytovať určitým skupinám zamestnancov, resp. vojakov a policajtov starobný dôchodok skôr, ale za presne určených podmienok uvedených v § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb. Tak odporkyňa, ako aj súd, sú viazané takým zákonom. Podmienka trvania určeného zamestnania do 31. decembra 1999 platí pre všetkých zamestnancov (poistencov) a policajtov, preto ju nemožno považovať za diskriminačnú ani vo vzťahu k navrhovateľovi, lebo sa s ním nezaobchádzalo inak ako s inými žiadateľmi o dávku, ktorí sa ocitli v podobnej situácii.

Neobstojí ani námietka navrhovateľa, že odporkyňa mala pri posudzovaní vzniku jeho nároku na starobný dôchodok prihliadnuť aj na jeho zamestnanie vo Vítkoviciach. Sám potvrdil, že išlo o zamestnanie III. pracovnej kategórie. Z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že odporkyňa navrhovateľovi zhodnotila celú preukázanú dobu poistenia, teda okrem doby služby policajta od 28.09.1979 do 28.02.1997 a doby základnej vojenskej služby od 30.09.1977 do 27.09.1979 v I. kategórii funkcií aj dobu učňovského pomeru od 01.09.1973 do 24.06.1976 a dobu zamestnania od 25.06.1976 do 29.09.1977 v spoločnosti Vítkovice, a.s. (predtým VŽSKG Ostrava) v III. pracovnej kategórii podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia, ako aj dobu samostatne zárobkovej činnosti od 04.04.1997 do 01.05.2013. Započítanie doby zamestnania v tzv. „civilnom sektore“ vrátane doby samostatne zárobkovej činnosti však nemá, ako sa navrhovateľ mylne domnieva, vplyv na zníženie vekovej hranice nároku na starobný dôchodok, keďže táto pracovná činnosť nebola vykonávaná v I. pracovnej kategórii. Pre zníženie vekovej hranice je možné hodnotiť len dobu zamestnania, resp. poistenia v I. pracovnej kategórii (I. kategórii funkcií).

Odvolací súd nemohol prihliadnuť ani na námietku navrhovateľa, že jeho žiadosť o starobný dôchodok bola z pobočky v Prešove postúpená na ústredie, čo podľa neho znamenalo, že má nárok na starobný dôchodok, inak by bola žiadosť hneď zamietnutá. Do pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne patrí iba spisovanie žiadostí o priznanie dávky (§ 178 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z.), avšak rozhodovanie o dôchodkových dávkach v prvom stupni patrí do výlučnej pôsobnosti ústredia Sociálnej poisťovne (§ 179 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z.z.).

Odvolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by bolo možné spochybniť správnosť napadnutého rozsudku. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu v odôvodnení rozsudku, ktoré považuje za úplné a vecne správne.

Vzhľadom na uvedené dôvody aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 O.s.p. a § 492 ods. 1 S.s.p.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, a odporkyni žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.